

Monumentnummer*: 507097

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 mei 1997
Kadaster deel/nr 82650/184

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Anjum Noardeast-Fryslân Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Anjum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Anjum B 2725

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS vertoont de karakteristieken van de Overgangsarchitectuur: de hoofdstructuur en indeling zijn die van een Neo-Classicistische rentenierswoning, maar het heeft in de ornamentiek de invloed van de Art Nouveau ondergaan. Uit de vondst van een plankje met de naam van de timmerman J.M. Leutscher (?) met de datering 7 maart 1910 kan worden afgeleid dat de woning eind 1909-begin 1910 is gebouwd, vermoedelijk in opdracht van de familie Van den Herberg. De woning is (kort) nadien verbouwd, mogelijk verband houdend met het feit dat een gedeelte van de woning werd gebruikt als bankkantoor. De achtergevel werd opgetrokken tot een kajuit met een balkon. Volgens mondelinge mededeling (22-08-1989) zou deze verbouwing zijn uitgevoerd naar ontwerp van Kornelis Vogel.

Omschrijving

Het woonhuis heeft een rechthoekige plattegrond met aan de zuidwestzijde een contemporaine aanbouw onder het doorgetrokken dakschild. Het woonhuis bestaat uit één bouwlaag onder afgeknot schilddak belegd met zwart geglazuurde Tuile du Nord-pannen. De gevels zijn opgetrokken in appelbloesem kalkzandstenen, met knipvoeg, op een gepleisterde plint. De voorgevel heeft een symmetrische indeling, bestaande uit een risalerende en over twee bouwlagen opgemetselde middentravee, afgesloten door een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tuitgevel, met de entree en aan weerszijden twee H-vensters. De horizontale geleding van de gevel wordt geaccentueerd door vier hoeklisenen met gepleisterde imitatie-rusticablokken. De gevel wordt verticaal afgesloten door een, door het middenrisaliet onderbroken, gepleisterde gevellijst waaraan gootklampen, versierd met diamantkoppen. Alle raam- en bijna alle deuropeningen zijn onder een getoogde streklaag met gepleisterde sluit- en aanzetstenen en een trommelveld versierd met een eenvoudig lineair diepreliëf. De H-vensters zijn onderling gekoppeld door twee gepleisterde banden langs onder- en bovendorpel. Juist boven de getoogde streklagen zijn rozetankers aangebracht. Het omlijste, inbandige portiek heeft een tweetreeds, hardstenen stoep. De omlijste en governiste paneeldeur heeft een oorspronkelijke deurbel. De wanden van het portiek zijn betegeld. Boven de entree is een inbandig balkon met twee balkondeuren. De middentravee wordt afgesloten met een klimmende gevellijst en is bekroond met een gepleisterde penant en een windvaan. In het dakschild aan de straatzijde en in het verlengde van de muurdammen tussen de H-vensters zijn kleine houten dakkapellen. De dakkapellen, onder een zadeldakje met een eenvoudige zinken bekroning, hebben een getoogd raampje tussen gegroefde hoeklisenen. De linker zijgevel is ongeleed. In de rechter zijgevel een tweelicht keukenraam met elk vijfuits bovenlichten met getint glas, en een kelderraam met diefijzers onder een getoogde strek met sluitsteen. De zijgevel wordt gedeeltelijk oversneden door de aanbouw, waarin een zij-ingang. In de houten gevellijst van de aanbouw zijn spiegervlakken. De achtergevel is eveneens gedeeltelijk oversneden door de aanbouw onder een doorgetrokken dakschild. In de aanbouw drie zesruits schuifvensters. In de achtergevel van het hoofdvolume: een WC-raampje met diefijzer, de achterdeur met vijfuits bovenlicht met getint matglas, een tweelicht achterkamerraam met elk een vijfuits bovenlicht met getint matglas. De achtergevel is opgetrokken tot en met de zolderverdieping waaraan een houten balkon op korbelen. In de kajuit een T-venster en een drielichtvenster elk onder een latei.

Het interieur is structureel en in onderdelen vrijwel oorspronkelijk. De indeling bestaat een hal en de middengang met aan de linkerzijde kamers en suite en aan de rechterzijde een kamer en een tussenvertrek, met daaronder gelegen de provisiekelder, en de keuken. De zolderdieping heeft een droogzolder en vier slaapkamers. In een hoek van de zolder is een zinken waterbak. Tot de waardevolle interieuronderdelen behoren onder meer de marmeren bevoering van de hal en de gang, met een lambrizing van gefacetteerde tegels die in de hal is afgebiesd met reliëftegels (Celadon-techniek) en in de gang met een groene bies. Deuromlijstingen alle origineel, met boven de toegangen naar de beide voorkamers snijwerk voorstellend een gekroonde vogel tussen geknoopte koorden. De rechter kamer, de zogenoemde blauwe kamer, was voorheen het bankkantoor. Tot de oorspronkelijke onderdelen behoren hier onder meer de gebogen vensterbanken met lambrizing waarin spiegervlakken, de kamerblinden, de natuurstenen schoorsteenmantel met de gepleisterde boezem met hoekzuiltjes. In de kamers en suite zijn schuifdeuren, de natuurstenen schoorsteenmantels en gestucte boezems met hoekzuiltjes aanwezig. De voorkamer heeft een gipsplafond met florale decoratie waarin kastanjeblad en -bloesem zijn verwerkt. In de voor- en achterkamer zijn de vensterbanken aanwezig en in de voorkamer de kamerblinden in dagkantkasten. De gedraaide trap met ijzeren spijlen leidt naar de zolderverdieping. In enkele kamers zijn de deuren met gezandstraald glas en de bedstedewanden aanwezig. De achterkamer is uitbundig gedecoreerd met gesneden pilasters en heeft een bedstedewand.

Waardering

Het woonhuis uit 1909/1910 is van algemene cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als karakteristiek voorbeeld van de mengvorm van een Neo-Classicistisch architectonisch concept en een modernere detaillering,
- als regionaal voorbeeld van verspreiding van de vernieuwingstendenzen,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de bijzondere ornamentiek, met name in het interieur,
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en de zeer hoge mate van gaafheid van het interieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis